

TỔNG KẾT VỀ LÀM VĂN

I – BÀI TẬP

1. Những yếu tố quan trọng tạo nên đặc trưng của văn nghị luận ? Vai trò của lí lẽ và dẫn chứng trong văn nghị luận ?
2. Tại sao chỉ nên chia thành hai loại : nghị luận xã hội và nghị luận văn học ? Cơ sở và tính hợp lý của việc phân chia này ?
3. Chỉ ra tính ứng dụng rất cao của văn nghị luận trong đời sống bằng cách nêu một số ví dụ cụ thể.
4. Tìm hiểu, phân loại và nêu hướng lập ý cho các đề văn sau đây :
Đề 1. Đặc điểm của ngôn ngữ thơ mới qua thi phẩm *Vội vàng* của Xuân Diệu.
Đề 2. Nhà thơ Tố Hữu viết : "Ôi sống đẹp là thế nào hỡi bạn ?". Anh (chị) hãy tìm câu trả lời trong thực tế cuộc sống và trong tác phẩm văn học.
Đề 3. Có ý kiến cho rằng đọc sách sẽ dần dần bị mai một trong thời đại "công nghệ" và "nghe nhìn". Ý kiến anh (chị) như thế nào ?

II – GỢI Ý GIẢI BÀI TẬP

- 1, 2 và 3. Học sinh xem bài *Tổng kết về Làm văn* trong sách giáo khoa để trả lời.
4. Một số gợi ý về phương hướng giải các đề

Đề 1. Một trong những đóng góp quan trọng của phong trào Thơ mới (1932 - 1945) là đóng góp về ngôn ngữ. Thơ mới đã góp phần to lớn vào sự phát triển và làm giàu đẹp cho tiếng Việt. Một trong những nhà thơ có đóng góp hàng đầu về phương diện này là Xuân Diệu. Học sinh cần nắm được đặc điểm của ngôn ngữ thơ mới (liên hệ với phần *Tri thức đọc - hiểu* và các bài học về thơ mới trong sách giáo khoa). Sau đó phân tích bài *Vội vàng* của Xuân Diệu để minh họa cho các đặc điểm ấy.

Đề 2. Không nên nhầm đây là đề nghị luận văn học. Mặc dù lấy câu thơ của Tố Hữu và lấy dẫn chứng từ các tác phẩm văn học, nhưng về cơ bản đây vẫn là một đề nghị luận xã hội. Vì vấn đề trọng tâm cần phân tích và làm sáng tỏ ở đây là quan niệm về sống đẹp. Bài viết cần giải thích qua thế nào là sống đẹp ? Sau đó chủ yếu là phân tích một số tấm gương sáng trong cuộc sống, lịch sử, trong tác phẩm văn học để minh họa. Cố gắng nêu lên được nhiều kiểu sống đẹp trên nhiều lĩnh vực của cuộc sống. Cũng cần phê phán lối sống vị kỉ và những biểu hiện trái với quan niệm sống đẹp mà mình nêu lên.

Đề 3. Cân hiểu đặc điểm của thời đại công nghệ nghe – nhìn để thấy được sự hấp dẫn và sức mạnh của nó đối với con người hiện đại, nhất là tầng lớp thanh niên. Từ đó lập luận theo hướng : Một xã hội hiện đại không thể thiếu được công nghệ thông tin và phương tiện nghe nhìn. Nhưng xã hội đó cũng không thể thiếu được việc đọc sách. Có nghĩa là *văn hoá nghe – nhìn* không thể thay thế được *văn hoá đọc*. Nhiệm vụ của người viết là phải lý giải được câu hỏi : Vì sao văn hoá nghe – nhìn không thể thay thế được văn hoá đọc ? Để trả lời câu hỏi này cần dựa vào những hiểu biết về sách và vai trò của sách đối với cuộc sống nhân loại .